

Замірайло Н.І.,
студентка,
Національний університет
"Юридична академія України імені Ярослава Мудрого", м. Харків
Науковий керівник: Гізімчук С.В., к.ю.н, доцент

ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ПОРЯДКУ ЗАСТОСУВАННЯ ОКРЕМИХ ДОДАТКОВИХ ПОКАРАНЬ

Встановлена чинним Кримінальним кодексом України система покарань характеризується значним розширенням кола покарань не пов'язаних з позбавленням волі. Така зміна зумовлена впливом економічних, політичних, соціально – психологічних та інших факторів, наявність яких зачіпає всю сферу призначення і застосування покарань.

Позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю має на меті недопущення вчинення особою в подальшому злочинів з використанням певної посади чи в результаті зайняття певною діяльністю. Це покарання може застосовуватись судом як основне і як додаткове. При цьому виключається одночасне його застосування як основного і як додаткового покарання за один і той самий злочин.

Згідно з ч. 3 ст. 3 Кримінального кодексу України (далі – КК України) "Злочинність діяння, а також його караність та інші кримінально – правові наслідки визначаються тільки цим кодексом". В ч. 2 ст. 55 КК України "Позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю як додаткове покарання може бути призначене й у випадках, коли воно не передбачене в санкції статті (санкції частини статті) Особливої частини цього Кодексу за умови, що з урахуванням характеру злочину, вчиненого за посадою або у зв'язку з заняттям певною діяльністю суд визнає за неможливе збереження за ним права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю".

Потрібно зазначити, що слід чітко розмежовувати додаткове-факультативне та додаткове обов'язкове покарання. З конструкції санкцій окремих статей впливає, що певних випадках застосування додаткового покарання є обов'язковим, а в інших вирішення цього питання покладається на розсуд суду.

На мою думку, ці статті не відповідають одна одній. Адже, у ч. 2 ст. 55 КК України визначається, що додаткове покарання призначається судом на власний розсуд, в той час як в ч. 3 ст. 3 цього Кодексу зазна-

чається, що лише цим кодексом визначаються кримінально – правові наслідки.

Так, у п. 1 ч. 1 ст. 65 КК України "Загальні засади призначення покарання" "Суд призначає покарання у межах, установлених у санкції статті (частини статті) Особливої частини цього Кодексу, що передбачає відповідальність за вчинений злочин".

Виходячи з цього постає питання, як суд може призначити покарання у межах, установлених у санкції статті Особливої чи Загальної частини Кримінального кодексу України, якщо додаткове покарання призначається ним на власний розсуд, адже це також суперечить ч. 3 ст 3 КК України. Хоча санкція і конкретно визначена, проте випадки застосування цієї санкції чітко не передбачені в законі, а покладені виключно на точку зору судді.

Зі змісту ч. 2 ст. 55 КК України випливає, що якщо суд при призначенні покарання керується власним розсудом, то в певному випадку особі призначається неможливість збереження за ним права обіймати певні посади, а за іншою зберігається це право. Я вважаю, що таким чином порушується рівність осіб перед законом і до того ж призводить до проблем корупційного характеру.

Саме тому, на мою думку, не слід застосовувати додатково факультативне покарання, адже це не завжди може бути об'єктивним та доцільним. А також з нього можуть впливати проблеми реалізації прав людини.

Щодо санкції статті, то хочу запропонувати наступне: "позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю як додаткове покарання може бути призначене у випадках, коли воно прямо передбачено в санкції статті (санкції частини статті) Особливої частини цього Кодексу за умови, що з урахуванням характеру злочину, вчиненого за посадою або у зв'язку із заняттям певною діяльністю, особи засудженого суд не може зберегти за ним права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю".

Тобто, якщо в санкції кожної статті (частини статті) визначити, що право обіймати певні посади або займатися певною діяльністю, у зв'язку з тим, що особа прямо використала своє службове положення чи посаду для здійснення злочину, передбачає позбавлення її в подальшому такої можливості. Водночас, це позбавляє суд застосовувати своє суб'єктивне бачення, при призначенні покарання і дотримуватися неупередженості, об'єктивності та незалежності судових рішень.